Lihtne juhis: kuidas tunda ära ja vältida petukõnesid

4 aastat tagasi - 01.04.2022 Autor: AM

Telia pani kokku lühikese juhise, kuidas ära tunda õngitsus- ja petukõnesid ning vältida petiste ohvriks langemist. Petturid ei puhka ning otsivad uusi võimalusi, kuidas oma kuritegelikke skeeme ellu viia.

Viimase aja üks enamlevinud skeeme on seotud õngitsus- ja petukõnedega. Selliste kõnede eesmärk on lihtne: võimalikule ohvrile püütakse jätta mulje, nagu oleks helistajaks mõni teenusepakkuja (nt pank või investeerimisteenuste osutaja) ning seejärel üritatakse tema käest välja petta kas siis pangaparoole või krediitkaardi andmeid, soovitatakse arvutisse laadida mõni kahtlane tarkvara vms.

Telia riskijuhtimise osakonna juhataja juht Andreas Meister rõhutab, et mitte ükski enda kliendist hooliv teenusepakkuja ei palu kliendil mitte kunagi ei telefoni, SMS-i ega e-kirja teel oma pangakonto paroole või krediitkaardi andmeid kuhugi saata või sisestada.

„Kui inimene saab telefonikõne, kus jutt jõuab mingil hetkel turvalisuse ja paroolide vahetamise vajaduseni, on see kõige suurem ohu märk, mille puhul võib kindel olla, et helistajaks on pettur," ütles Meister.

Petu- ja õngitsuskõnedele on iseloomulikud järgnevad tunnused:

Number, millelt helistatakse, algab võõra riigikoodiga

Päris tihti tehakse õngitsus- ja petukõnesid mõnest teisest riigist ning just välismaise suunakoodiga number on esimene indikaator, mis peaks ettevaatlikuks muutma. Kui Sa just mõne oma pereliikme, koostööpartneri või sõbra kõnet välismaalt ei oota, on asi juba kahtlane.

Helistaja räägib võõras keeles

Kui oled eestlane ja saad kõne just kui mõnest „kohalikust pangast", mille esindaja miskipärast eesti keelt ei räägi, on asi mäda. Üldiselt on nii, et kui suhelda ise eesti keeles edasi, lõpetab pettur peagi kõne. Kõikvõimalike muude

pakkumiste ja investeerimisvõimalustega, mis Sulle kahtlase telefonikõnega tehakse, kehtib sama soovitus – kui helistaja ei suuda kohalikus riigikeeles suhelda, pole see Sinu aega väärt.

Helistaja toob erinevaid põhjusi, miks Sa peaks saatma, sisestama või kontrollimiseks jagama oma pangaparoole, pangakaardi andmeid, PIN-koode või muud sarnast

Ükski teenusepakkuja - olgu see siis pank, mobiilifirma või kullerfirma - ei palu oma kliendil mitte kunagi jagada krediitkaardi andmeid, pangaparoole, PIN-koode jne. Samuti ei soovita ükski teenusepakkuja Sul alla laadida oma arvutisse uut tarkvara ega palu juurdepääsu (nt kaughaldustarkvara abil) Sinu arvutile. Teenusepakkuja ei pea teadma ega kuidagi kasutama Sinu isiklikke paroole.

Kui oled saanud vastamata kõne tundmatult välismaiselt numbrilt, ära helista tagasi

Soovitame mitte tagasi helistada vastamata kõnedele, mis on tehtud tundmatult välismaiselt numbrilt. Taoliste kõnede ainus eesmärk on meelitada kõne saanud isikuid tagasi helistama, et neile seejärel kõneteenuse arve esitada. Seejuures on pahatihti tegu eritasulise numbriga, millel on tavapärasest kõrgem tariif ning mille tõttu on ka tagasihelistajale esitatav arve kopsakam.

Kõne tuleb küll just kui kohalikult numbrilt, kuid helistaja jutt on võõrkeelne ja/või kahtlane

Tänapäeva tehnoloogia võimaldab telefoninumbritega manipuleerida. See tähendab, et ka välismaiselt numbrilt helistaja saab oma telefoninumbri maskeerida selle riigi numbriks, kuhu ta helistab. Samas on numbriga manipuleerime pigem hale kattevari, kuna helistaja jutt reedab tavaliselt petturi tegelikud kavatsused. Sellised kõned tasub lihtsalt katkestada.

Petukõnede kahtluse korral võib vahel abi olla ka lihtsatest kontrollküsimustest, mis võivad aidata petturi kavatsused paljastada.

Näiteks:

- **Kes te olete ja kust helistate**? Tihtipeale pommitavad petturid oma kliente n-ö huupi ega tea, milliste teenusepakkujate klient Sa tegelikult oled. Lihtne küsimus võib petturi kohe paljastada;
- **Kellele te helistate?** Teenusepakkujatel on sinu andmed olemas, petturitel aga tihitipeale mitte;

- **Miks te eesti keeles ei räägi?** Teenusepakkujad suhtlevad üldjuhul sinuga emakeeles;

- Lahendused

- Turvalisus

Pilt

